

חלקה שני

תשובה

מדד ידך קלמברק

אלה אלה ס' (א)

סי צ"ד

סעיף ד: היי רוכב על החמור אי"צ לירד ולהתפלל וכו'.

אלה אלה ס' (ה) (החומר)

121 הנוסע באוטובוס והגיע זמן התפלה, ישב ולא יעמוד, שאם ישב יוכל לכוין ואם יעמוד יהיה נטרד - מפי השמועה.

ואפילו נוסע במכונית פרטית והגיע זמן המנחה אין לו לבקש מהנהג לרדת מן הדרך ולעצור ולהתפלל, כי המציאות היא שמי שנמצא בדרך אצה לו הדרך ואין לו יישוב הדעת לכוין ולהתפלל, ולכן עדיף שישאר במכונית ויתפלל בישיבה [וגם לפעמים יש לחשוש שמא מחמת ההפסקה לתפלה ימהר הנהג בהמשך הנסיעה יותר מהמהירות הבטוחה ויבואו לחשש סכנה] - מפי השמועה.

אלה אלה ס' (ב) (א' ד')

אלה אלה ס' (ג) (א' ד')

אלה אלה ס' (ד) (א' ד')

אלה אלה ס' (ה) (א' ד')

אלה אלה ס' (ו) (א' ד')

אלה אלה ס' (ז) (א' ד')

ע"פ ב: לא יתן לאכול אלא למי שיוודע בו ידך ויש מקילין אם נותן לעני בתורת צדקה (פ"א ד' דברים).

אלה אלה ס' (ח) (החומר)

אלה אלה ס' (ט) (החומר)

להניח לתינוק לבכות בשעת המילה

בברית מילה של בנו של אחד מתלמידי רבינו, היה הרך הנימול בוכה בשעת העמידה והברכות, ורבינו נתכבד בעמידה לברכות, ואבי הבן עמד לידו ורצה לתת לתינוק בקבוק שתייה בכדי להשתיק את התינוק שלא יבכה, אבל רבינו מנעו מכך, באומרו שיש בדוקא להניח את הילד לבכות בשעת אמירת הברכות והתפילות. [וכדאייתא בספר עוללות אפרים סימן תס"ו ובא"ד] והובא בחידושי הגר"א גוטמאכער מגרידץ זצ"ל הנדפסים בש"ס ווילנא דפוס ראם במס' שבת דף ק"ל ע"א] וז"ל: וגם יכוון כל אדם על צרותיו בעת בכי הנימול מיסורי המילה שקול זה עולה בלי מונע מכל קליפה שיכלול גם תפילתו. על זה נאמר "כי שמע השם קול בכי" (ותהלים ו') כלומר בכי הילד הנימול "שמע ה' תחנתני ה' תפילתי יקח" (ותהלים שם) והוא עצה נפלאה עכ"ל.

סנדקאות שני פעמים במשפחה אחת

הרמ"א ביו"ד ס' ר"ס סי"ד פוסק שלא לקבל שני סנדקאות במשפחה אחת כי סנדקאות היא כמו קטורת שמעשרת ולא נותנים לאותו כהן פעמיים, עיי"ש. והגר"א הקשה על טעמו של הרמ"א, וכתב שדין הרמ"א הוא על פי רבי יהודה חסיד עיי"ש. והנה אע"פ שהרבה אינם מקפידים על דברי הרמ"א אלו, אבל רבינו סירב לקבל סנדקאות שני פעמים במשפחה אחת, ואמר שיש לו בזה קבלה מבית אביו על זה.

סיפור רבינו שהוא נולד בכ' אדר א' ויום ברית מילה שלו היה ביום תפירת שלגים, והמויעד להיות סנדק לא הגיע, ואעפ"כ סירב לקבל הסנדקאות מכיון שכבר שימש כסנדק פעם אחת במשפחה ונתנו את הסנדקאות למלמד דמתא.

197 שאלה: למטרת קירוב רחוקים, האם מותר להאכיל א' שכודאי לא יטול ידיים לסעודה ולא יברך על האוכל מכיון שלעת עתה עדיין אינו שומר מצוות?

תשובה: מותר לעשות כן, כי באמת זה לכד שהוא מצילו מאכילת מאכלות אסורות בסעודה זו, הוא טעם מספיק לזה, וזה יותר חשוב מזה שהוא אוכל בלא ברכה, ונמצא שלא רק שאינו מכשילו אלא עושה עמו טובה וחסד, וכן נהג רבי ישראל סלנטר שהיה מאכיל לקרובו רשע שאכל בלא ברכה משום טעם זה שמצילו ממאכלות אסורות. [אמנם כ"ז אינו אלא לגבי איסור דרבנן כגון ברכה או נט"י, אבל אסור להאכילו איסור לאו בכדי להצילו מאיסור כרת וכדומה]. אבל אין הטעם משום שאם לא ניתן לו לאכול יבוא לשנוא אותו, דאין כזה משום לא תשנא, אלא אדרבה צריכים להסכיר לו שכן הוא הדין וליכא כזה משום איכה - מפי השמועה.

אלה אלה ס' (י) (א' ד')

181 רכישת ביטוח חיים (life insurance) אינו נחשב חסרון בכסותו, אלא הרי זה בגדר השתדלות, ולא גרע ממי שמקבץ ממון לחתונת בנו או רוצה שישאר לו ממון לעת זקנתו. ומה שבקלם היתה תקנה שלא לקנות ביטוח על שריפה, לא היה זה מחמת חסרון בכסותו, אלא משום שחששו מנסיון איש עני שיש לו בית ודחוק למעות שידליק ביתו כדי לגבות הביטוח - מפי השמועה.

אלה אלה ס' (יא) (א' ד')

קיצוץ אילני פירות לצורך בנין

רבינו פסק למעשה שמותר לקצוץ אילני פירות "לצורך בנין" ובנוגע לבנין החדש של ישיבת בית דוד, על פי דברי הט"ז ביו"ד סי' קט"ז ס"ק ו'. ואפילו לאחר שאמרו לרבינו שהגוי נפצע ברגלו בשעת הקיצוץ, אעפ"כ לא חזר בו מדעתו, ורק התעניין לדעת אם יש לישיבה ביטוח על זה.